

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Exegesis Euangelij Matthæi XI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

non probat, aut quæ auerfatur, dicitur non nouiffe. Vestræ autem petitiones innotescunt in omni vestra oratione, obsecratione, & gratiarum actione, qua pro delictis præteritis veniam rogatis, aut vbi pro futuris Dei donis obsecratis, aut vbi pro acceptis beneficijs gratias agitis. Et pax Dei quæ exuperat omnem sensum & intellectum humanum, custodiat corda vestra, vt imperturbata inter quascunque etiam permanent molestias, in Christo Iesu Domino nostro.

EXEGESIS EVANGELII EIVSDEM DOMINICAE III. ADVENTVS, MATTHEI XI.

CVM audisset Ioannes in vinculis opera Christi, mittens duos de discipulis suis, ait illi: Tu es qui venturus es, an alium expectamus?

Verba hæc sunt Ioannis Baptistæ per discipulos suos, quos ad Iesum miserat, interrogantis, an Iesus ipse foret, qui Christus diceretur, & quem lex Messiam futurum prophetaret, qui foret expectatio gentium, & omnium salus ac redemptio. Interrogat igitur: Tu ne es, quem propheta nunciarunt, quem expectamus, Messias & Christus venturus, an alium post te adhuc (qui is sit futurus) expectare habemus? Sunt qui (vt Hieronym. & Gregor.) hanc interrogationem Ioannis intelligunt de Christi descensu ad inferna; vt sit verborum sensus, quæstionisq; intentio, quod Ioannes præuidens suam finem adesse (sicut prædicebat: Me oportet minui, illum, hoc est Christum, verò oportet crescere) interrogare voluerit Christum, quid in limbo vellet nunciari patribus, an per seipsum etiam foret ad illos descensurus, quo modo iam in mundum venerat incarnatus. Verum alij aliter exponunt, quorum explanatio verior sonat, vt paulò post dicam.

Non obscurum est, quando, aut quare Ioannes in vincula sit captiuitatemq; coniectus. Vbi enim Herodem Antipam arguisset de illicitis nuptijs, puta qui fratris sui adhuc viuentis Philippi, ablatam duxerat vxorem, & eos, qui se nefaria copulatione coniunxerant, separare tentabat, dicens: Non licet tibi ò Herodes rex habere coniugem vxorem fratris tui. Ad Herodias adulteræ suggestionem, quam (vt dixi) tunc sub nomine coniugis in delictijs rex habebat, Ioannes in carcerem coniectus est, opportuno tempore, propterea quod veritatem dicens Ioannes iniquitatem arguisset, necandus. Quod non multo post euenit. Hic in carcere positus, cum videret suos discipulos circa se errare, hoc est, eos putare se esse Christum, qui mundo promissus fuerat, cum Messia, id est, Christi præcurfor duntaxat erat, antequam ab hoc mundo per martyrium egrederetur, erui suos discipulos optabat ab hoc errore, vt seposita simulatione pro suo magistro, in verum Dei crederent Filium, verum Christum, verumque Messiam. Quamobrem misit duos ex discipulis suis, qui impensus forent creduli, ad Christum, percutari eos faciens, & qui Christo dicerent.

Tu es, qui venturus es, an alium expectamus?

Quærit fortasse continuo quis. Si id Ioannes voluit, vt discipuli agnoscerent.

rent Christum, quare manifestè non illis hoc dixit? Quare ne se Christum discipuli cogitarent, non prohibuit? Satis prohibuerat Ioannes, dicens: Quem me putatis esse, non sum ego. Et ad se ab Iudæis missis confessus est se non solum non Christum, sed ne prophetam quidem esse. Veruntamen discipuli zelantes magistri sui honorem, & putantes eum id, quod esset, ex humilitate negare, ei non credebant. Misit igitur eos ad Iesum, non dubitans tanta apud eum visuros, auditorosq; vt ad eundem conuerfi, verè ipsum esse Christum & magistrum suum, non solum humilia, sed etiam vera de se proficentem, crederent. Misit autem eos, postquam audiuit opera Christi. Quæ? Nempè hæc, quæ Christo digna erant, quæ Christum loquebantur, vt sunt loqui veritatem, pœnitentibus misereri & parcere, euangelizare regnum Dei, facere virtutes & signa, humilem ac mitem non minus inter adulantès, quam inter persequentes esse, peccata condonare, pro malis beneficia retribuere, &c. Misit itaque Ioannes discipulos suos ad Christum, vt illum audirent, & re ipsa probarent illum esse Christum. Neque enim Ioannes dubitare poterat Dominum Iesum ipsum esse, qui fuerat mittendus, Christum atque Messiam, quando quidem ipsum in vtero virginis necdum natus quoque agnouit. Baptizauit præterea & agnouit. Nam Christo loquens Ioannes: *Ego à te debeo baptizari, & tu venis ad me?* quomodo eundem non nouit? Agnouit denique paulopost, Patris audiens vocem super eum, dicentis: *Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi complacui.* Non caret autem instructione hoc factum Ioannis. Commendat enim nobis sollicitudinem piam, quam pro suis gerebat, ne moriens eos in errore ignorantiaque relinqueret, vt etiam eis noticiam, familiaritatemque cum Christo compararet, quo post suam mortem illi adhererent. Et vos filij super familia domus vestræ vigilate, & ne peccatum, neve ignorantia eos seducat, curate. Instruite eos, in viam veritatis dirigite, atque ad pia opera eos (maximè qui vobis commissi sunt) exercete. Sit vobis gaudium familiam vestram, & eos qui vobis sociantur, non solum ex instructione, sed ex conuersatione vestra etiam fieri meliores. Nō detineatur vobiscum Ioannes in vinculis, hoc est, zelus iustitiæ, & prædicatione veritatis à vobis non solum non impediatur, sed etiam ne abscondatur quidem. Loquimini vnusquisque veritatem cum proximo suo. Nemo odiat fratrem suum, sed vbi deliquerit, publicè, aut clanculum, iuxta conditionem delicti arguat eum. *Nolite inquit, communicare peccatu alieni, magis autem redarguite.* Cum Ioannis discipuli ad Christum venissent, vt Lucas quoque refert, dixerunt: *Ioannes Baptista misit nos ad te, dicens: Tu es, qui venturus es, an alium expectamus?* Christus sciens quare ad se missi fuerant viri, opere magis ac veritate illis respondit, quam sermone. Refert enim Lucas: In ipsa autem hora multos curauit Iesus à languoribus suis, & plagis, & spiritibus malis, & cæcis multis donauit visum. Erant enim (vt dixi) missi propterea, vt videntes opera Christi, in Christum crederent. Non poterant autem certius informari, quam vt opera, quæ præter Christum nemo potuit facere alius, ipsum viderent facientem. His enim visis, iure hæsitare non poterant, quin foret Christus. Respondit igitur Iesus ad Ioannis quaestionem (vt dixi) non voce, sed opere, quo se Christum & Filium Dei probaret. Recit enim signa hæc non orando, sed præcipiendo, hoc est, propria

VIR TU-

virtute, quod solius Dei esse cognoscitur. Eam ob rem Iudæos quoque non multo post, quod non crederent sibi, inexcusabiles pronunciauit, dicens: *Si mihi non crederis operibus crede. Item: Si opera non fecerim in eu, quæ nemo alius fecit, peccatum non habere.* Nunc autem excusationem non habent de peccato suo. Quasi diceret? De ignorantia se excusare nequeunt, quoniam opera mea testantur me vera sequi, alioqui haudquaquam, quæ facio, possem efficere, si falsitas aut impostura foret in me. Hoc modo ihs, qui ad se missi fuerant, etiam hic loquitur, factò ac re ipsa loquens, quasi responderet: Interrogatis me an sim ille, qui mundo venturus promissus est, opera mea videte & expendite, an sint Christi filij Dei opera, an probent Messiam, an ve alius, qui mundum redimat, quærendus sit.

Ioan. 10.
Ioan. 15.

Et respondens Iesus, dixit illis: Euntes renunciate Ioanni, quæ audistis & vidistis. Cæci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes euangelizantur. Et beatus est, qui non fuerit scandalizatus in me.

Non verbis, sed operibus si vultis, inquit, ego vobis respondeo. Ite tantum & dicite, quæ vidistis, cæcos recipere visum, claudos gressum, &c. Beatus tamen nihilominus, qui non fuerit scandalizatus in me, hoc est, qui scandalum non patitur ex operibus humanitatis, quæ pro infirmitate carnis, & ad probandam humanitatis veritatem volens tolero, vt minus credat mihi inesse potentiam, virtutemque diuinam. Qui enim propterea, quod edo, quod bibo, quod dormio, quod patior, quod morior, in me scandalizatur, propterea non credens me Deum, illi erit hic aduentus meus, non in salutem, sed in ruinam. Beatus igitur, qui non fuerit scandalizatus in me. Eatis igitur, & quæ vidistis & audistis, renunciate Ioanni. Quasi dicat: Ipse enim, vbi hæc feceritis, exponet vobis prophetiam Esaiæ de Messia futuro:

Esai. 35.

Ecce Deus ipse veniet & saluabit nos. Tunc aperientur oculi caecorum, & aures surdorum patebunt. Tunc saliet quasi ceruus claudus, & aperiet aeri linguam mutorum. Vide, quam modestè, quam castè Christus respondit. Non enim dicit se esse Messiam aut Christum, opera tamen coram illis huiusmodi exhibuit, quæ necessario ipsum testarentur Christum. Voluit autem Christus non faciliter sibi nomen hoc usurpare Christus, quia & Romanis & Iudæis erat nomen iniustum atque inuidiosum. Sonabat enim regem, nõ quod quempiam timeret Iesus, sed vt neminem scandalizaret, hoc est, vt scandalum, quod alij inde reciperent (quamdiu ita congruit) euitaret. Propterea discipulis ipsum Christum consentibus prohibuit, ne cuiquam hoc, puta quod esset Christus, dicerent. Voluit igitur donec euangelizasset mundo; donec tempus illius adueniret, quo egredi de hoc mundo per passionem statuerat, celari, & non vocari Christus. Quo tempore adueniente, modestè confessus est se esse Christum. Videte autem hic filij, quæ signa fuerint, quibus Christus significauerit se esse Christum, Cæci, inquit, vident, surdi audiunt, &c. Nunquid filij, quia cæci iam non illuminantur, non est nobiscum Christus, aut non sumus nos Christiani? Si signa hæc spiritualiter intelligimus, hodie quoque ipsa fiunt. Hæc enim in vniuersumque conuersione fiunt. Christi-

Math. 17.

stus in carne veniens in mundum, multa contulit mundo beneficia sanitatum. Et nunc idem in mentes hominum veniens, non pauciora donat beneficia animarum. Peccator namque, quamdiu est peccator, omnia hæc in se habet vitia. Est enim cæcus, est surdus, est claudus, est leprosus, est mortuus, Ab ijs omnibus ærumnis, si Christus in eius venerit mentem, liberatur.

Cæcus my-
sticè quis sit.

An peccator non est cæcus, qui in oculis Dei frontosus peccat, qui peccati deformitatem non exhorrescit, qui Dei oculos non reueretur, qui futuram sibi damnationem non metuit, ubique clausos habens oculos, ubi suæ salutis esset admonendus, aut vndeunque posset conuerti? Non videt peccati turpitudinem, non suam attendit inhonestatem. Non videt, hoc est, non pensat, Dei cuncta cernentis iustitiam. Non videt postremò perpetuam peccatis debitam damnationem, nec suppliciorum enormitatem. Sub hac

Psal. 13. &
12.

cæcitate liberè peccat, & quasi, aut non esset Deus (sicut scriptum est: *Dixit inspiens in corde suo, Non est Deus*) aut quasi fabulæ forent, quæcunque scripta sunt, quæcunque nobis credenda proponuntur, securus in peccato edit, bibit, dormit, gaudet & ridet. Breuiter, ducitur à diabolo ad infernales furcas, nec videt. Peccatum enim illum exæcat, sicut scriptum est: *Exæcauit eos*

Sapient. 2.
Surditas spi-
ritualis quæ.

malitia eorum. Quomodo itaque peccator cæcus est, ita etiam surdus. Non audit, hoc est, non recipit verbum Dei, non retinet. Audit quidem aure corporis Christum in Euangelio loquentem, sed non audit aure cordis. Nihil enim in vica eius deprehenditur, vnde quod Dei verbo iam obediatur, agnoscat. Non ergo audit sapientiam doctrinam, quia ad cor eandem non recipit, nec ad intima traiecit voluntatis. Est quoque claudus, quia ad opera pietatis, & ad Dei præcepta, neque pedes corporis, nequegressus affectuum mouet. Quarto peccator efficitur leprosus. Infectus enim est peccati corruptione, inficiturque alios verbis malis, & vitæ exemplo, *Corrumpunt enim bonos mores colloquia mala.* Sicut ergo in suo primo aduentu Christus est hæc signa

claudus my-
sticè quis.

restatus est, sic in his in quorum mentes venit, eadem signa operatur spiritualiter. Vbi enim te comperis de peccato erubescere, peccati turpitudinem horrere, Dei præsentiam & iustitiam contemplari, quæ ante non videbas peccata, aut parvipendebas, nunc magni facere & detestari, inferni poenas formidare, intellige in te, hoc est, in mentem tuam venisse, qui illuminat in te abscondita tenebrarum, vt quæ non videbas, videas. Si item te verbi diuini lectio aut prædicatio delectat, cæperisque in lege Domini meditari, quomodo eandem perficias, aures tibi Christi referauit aduentus.

Lepra spiri-
tualis quæ sit.
1. Cor. 15.

Si quomodo alijs fuisti scandalo, verbis & operibus infirmiores olim trahens ad peccatum, ita nunc bono exemplo, exhortationeque sancta ad bonum inuiras, à lepra mundatus es, & Christi spiritum in te habes habitorem. Si postremò, quamuis non singulari præditus ingenio, nec virtutibus diues, alijs cæperis euangelizare, hoc est, annunciare bonum, eosque ad charitatis opera, ad Dei quoque cultum instruere, de pauperibus, id est, de humilibus illis es, qui Christum euangelizant, & Christi in te sentis aduentum. Porro, si horum nihil in te senseris, time, ne Christum non habeas in corde tuo, fortasse quia locum habes immundum, quem detestatur inhabitare, fortasse nec illum desideras, aut etiam ei repugnas, quare tecum recusat habitare.

Illis-

Illisque abeuntibus, cepit Iesus dicere ad turbas de Ioanne: Quid existis in desertum videre? Arundinem vento agitatam? Sed quid existis videre? Hominem mollibus vestitum? Ecce, qui mollibus vestiuntur, in domibus regum sunt.

Exierant turbæ ad Iordanem, audientes quæ prædicationem Ioannis, in signum poenitentiae de peccatis pristinis, & pro signo, quod vitam inculpata, sese corrigentes, posthac ducere vellent, baptizabantur à Ioanne. Dicit ergo Iesus: Quid existis in desertum videre? Commendare voluit turbis Ioannem, hoc tamen facere noluit in præsentia discipulorum Ioannis, ne adulari videretur Ioanni, putareturve quod hunc idem coram ipsis discipulis commendaret, quod sciret eos omnia Ioanni relaturos. Expediebat quoque nihilominus Ioannem non commendari coram illius discipulis, qui nimium zelabantur pro suo magistro, atque propterea in Christo scandalizabantur invidia aliqua, quod ille baptizaret, quodque populi accursum haberet Iesus, quo magistri sui gloria minueretur. Fuit tamen scandalum siue æmulatio hæc ex ignorantia, non ex mala voluntate, atque idem non fuerunt reprehensi à Christo, sed dissimulanter informati. Illis igitur abeuntibus, dixit Christus ad turbas: Quid existis in desertum videre? quasi dicat: Quæritis hominem in deserto? Quem illum iudicatis? Nunquid arundinem vento agitatam? Nunquid hominem leuem & inconstantem, qui ad auræ flatum moueatur, qui hominum se moribus attemperet, ut quod multi laudant, laudet, quod item vituperant multi, vituperet, id ipsum hodie cum laudantibus laudans, cum vituperantibus iterum arguens, quo accomodat se adulantium more alienis iudicij hominum quæ fauoribus? Nunquid existis videre hominem mollibus vestitum? quasi diceret: An putatis eum delictis assuetum carnem suam mollibus fouere? Minimè. Neque est arundo, quæ vento in vtramque flectitur partem, hoc est, neque ex naturæ malitia inconstans ac leuis est, à veritate deflexibilis, neque studio malæ consuetudinis hoc vitium contraxit, ut aduleatur. Quod si esse vellet, iam non esset in carcere vincus. Quam præterea sit alienus à mollitie vestium & ciborum, quam sequuntur hi, qui amant oblectamentum carnis, testatur eremus, testatur vastum durumque cubile, testatur inhumanus agrestisque cibus, testatur postremo vestimentum hispidum, ex pilis scilicet camelorum contextum. Non est igitur arundo, qui in spiritu & virtute præcedit Lucæ 1. Helix, parare Domino plebem perfectam. Non vestitur quoque mollibus, neque mollitiem suo querit corpori, quando quidem qui mollia querunt, in domibus regum sunt, ijs nihil cum eremo est commune.

Sed quid existis videre? Prophetam? Etiam dico vobis, & plus quam Prophetam.

Quasi diceret: Prophetam æstimatis inuenisse, quando recepistis Ioannem. Veruntamen ego vobis illum pronuncio plus quam Prophetam. Causam autem quare Propheta & plus quam Propheta esset Ioannes, adiungit:

Hic est enim de quo scriptum est: Ecce ego mitto Angelum Malach. 3.
E meum

meum ante faciem tuam, qui preparabit viam tuam ante te.

Joan. 1.

Scimus in familia regum eos qui magis vicini iuxta rogem ambulanti
urba esse præstantiores. Quo ergo Propheta Christo fuere viciniore,
eo etiam sunt in hoc genere præstantiores. Aded autem vicinus erat Christo
Ioannes, vt faciem eius (quo nihil vicinius) præcederet, & cum quoque di-
gito monstraret. Erat igitur non solum Propheta, sed etiam in aliquo ma-
ior quam Propheta, vt pote Angelus, id est, nuncius Christi, Christi magnus
amicus, Christi vicinus præcursor, & Christi monstrator. Videte autem
quam sapienter citat Christus Dominus autoritatem seu sententiam illam

Malach. 3.

Malachiz: *Ecce ego mitto Angelum meum ante faciem tuam, qui preparabit viam
tuam ante te.* Hucusque enim loquitur, & hic cessat, tacens ea quæ sequuntur,
puta: Et statim veniet ad templum sanctum suum dominator, quem vos
queritis, & Angelus testamenti, quem vos vultis: quia non poterant de alio
aliquo verba hæc intelligi, quam de Messia seu Christo venturo. Hæc tamen
verba vt dixi) Christus tacet, præcedentia tantum citans & perducens at-
tentionem auditorum, qui in lege & prophetis satis erant eruditi vsq; huc,
ne se iactare videretur Christum, sed potius ipsi, quæ mox sequuntur, verba
meditarentur, expenderentque quandoquidem hæc quæ Christus citauit ex
Malachia, essent impleta, implenda forent etiam quæ sequuntur, scilicet: *Et*

Ibidem.

*statim venies ad templum sanctum suum dominator quem vos queritis, & Angelus tes-
tamenti quem vos vultis.* Quæ de Messia intelligi non ignorabant. Discerant
igitur, si impletum esset & adesset præcursor Christi atque eiusdem viæ præ-
parator, qui faciem eius præcederet, nihilo longius esse Christum expectan-
dum, quin suum præcursorem sequeretur, mundoq; iam natus appareret.
Videte quam secreto innuit se esse, ne se videatur iactare Christum. Sequun-
tur autem plures commendationes quam hodiè leguntur, in eodem Euan-
gelio de Ioanne quæ suo loco dicenda forent. Nos interim glorificemus &
adoremus Dominum Iesum Christum, qui est benedictus in secula.

SERMO IN EADEM DOMINICA.

Restens ab operibus penitentia Ioannem Christus commendauerit.

Matth. 17.

Tves qui venturus es, an alium expectamus? Verba hæc sunt Ioannis ad
Christum per nuncios ex carcere loquentis, qui quomodo Christum
non ex ignorantia sua interrogauit (nihil enim de Christo Ioannes
dubitabat) sed pro discipulorum suorum instructione, ita Christus quoque
Ioanni quidem respondens, eidem quæ voluit, renunciauit, quo tamen Io-
annem non hæsitantem non voluit instruere, sed nuncios ab eodem ad se
missos voluit erudire, atque ab errore (cui illos non ignorabat implicitos)
eripere. Responso Christi fuit, vt ea quæ vidissent & audissent, nunciarent
Ioanni. Aded enim hæc miracula homini soli impossibilia fuere, vt vel
nuncijs hi qui interrogare aduenerant, non possent aliter de Christi, quam
de Dei operibus iudicare. Quo cogebantur quoque (aberat enim odium &
inuidia iudicantibus) Christum Dominum esse veram Messiam, prædica-
re. Quippe in quo omnia essent, quæ à prophetis de Christo forent prædi-
cta. Non itaque eis verbis, sed operibus respondit. Dicite, inquit, Ioanni

quæ